

ЕТАПИ РОЗВИТКУ ІНКЛЮЗИВНОЇ ФІЗКУЛЬТУРНОЇ ОСВІТИ В ГРЕЦІЇ

Даріуш В. Скальські¹, Наталія Цигановська²

¹Доктор педагогічних наук, професор, професор відділу фізичної культури Академії фізичного виховання і спорту ім. Єнджея Снядецького (м. Гданськ, Польща), професор кафедри стрільби і технічних видів спорту Львівського державного університету фізичної культури ім. Івана Боберського, e-mail: dskalski60@gmail.com;

²Завідувач кафедри фізичної культури і здоров'я Харківської державної академії культури, e-mail: ncyganovskaa@gmail.com

Вступ. На загальноєвропейському рівні сфера інклюзивної фізкультурної освіти підтримується Європейською федерацією адаптованої фізичної активності, що бере свої початки у 80-х рр., коли доктор Ж.-К. ДеПоттер (Бельгія) організував Перший європейський конгрес з метою заснування європейської філії Міжнародної федерації адаптованої фізичної активності (МФАФА) (European Federation of Adapted Physical Activity, 2018). Європейська федерація адаптованої фізичної активності (ЄФАФА) займається підтримкою інклюзії в освіті і суспільстві, поширенням позитивного досвіду і результатами досліджень у полі адаптованої фізичної активності і наук про спорт з метою їх практичного застосування впродовж усього життєвого циклу людини [5].

Мета дослідження: розглянути історичний аспект становлення та етапи розвитку інклюзивної фізкультурної освіти в Греції.

Методи дослідження: аналіз, синтез, узагальнення та інтерпретація даних науково-методичної, довідкової літератури та матеріалів мережі Інтернет з даної теми дослідження.

Результати дослідження: Перші випадки інклюзії в грецькій середній освіті відзначені 1981 роком, коли учнів з незначними розумовими проблемами почали допускати з загальноосвітні школи. Ці випадки були винятковими і стали результатом діяльності передових освітян. Щодо інклюзії в грецькій загальній освіті, рівні права дітей шкільного віку щодо включення у систему середньої освіти почали законодавчо визнавати в середині 80-х рр. ХХ ст. Тоді батькам було надано право віддавати дітей у будь-які школи за власним вибором.

До кінця 80-х рр. створення окремого спеціального навчального середовища було пріоритетом освітньої політики у Греції. Проте навіть і ці спеціальні класи функціонували без спеціально підготовленого персоналу, без спеціальних ресурсів та організаційного забезпечення. Із 90-х рр. розпочалися серйозні інтеграційні зусилля, значною мірою завдячуючи європейській програмі GELIOS. Лише у той період розпочалася робота з організації інклюзивного освітнього середовища.

Сьогодні у Греції в цьому контексті відбулися певні позитивні зміни, а саме:

- збільшення кількості інклюзивних класів у загальноосвітніх школах;
- розробка спеціальних програм професійної підготовки для молоді з особливими потребами;
- підготовка освітян до роботи з дітьми й молоддю з особливими потребами;
- адаптація шкільних споруд до забезпечення доступності для дітей та молоді з особливими потребами;
- розробка програм з урахуванням боротьби з дискримінацією учнів з особливими потребами.

Щодо інклюзії у фізкультурній освіті, учні початкової школи мають дві години фізичної культури на тиждень і додаткову годину олімпійської освіти два останні роки початкової школи. У середніх класах учні мають три години фізкультури на тиждень, а у старших – 2 години на тиждень плюс 1 година олімпійської освіти на два тижні.

Немає спеціальних законодавчих положень щодо інтеграції та інклюзії у фізкультурній освіті. Якщо неповноправність не дає учням можливості займатися разом з усіма на уроках, вони можуть бути звільнені від занять із фізичної культури. Згідно із законом № 3194, учителі, які мають у дипломі спеціалізацію «адаптивна фізична культура», при прийомі на роботу мають перевагу над тими, хто її не має.

Підтримку учням з особливими потребами, які навчаються у загальноосвітніх і спеціалізованих школах, надають команди спеціалістів Центрів діагностики, оцінювання і підтримки, які функціонують у кожній префектурі. Персонал таких центрів складається з освітян для різних освітніх рівнів, медиків і пара-медиків, психологів, соціальних працівників і адміністраторів. Проте роль фахівців з адаптивної фізичної культури залишається недооціненою.

Щодо інклюзії у спорті, може йтися про її підтримку державою, що надається переважно через спортивні федерації. Щодо рекреаційного спорту для людей з особливими потребами, турботу про його організацію передано владі на місцях.

Грунтовний аналіз цих питань здійснили у своїй публікації члени робочої групи проекту «Стандарти адаптованої фізичної активності в Європі» Мартін Кудлчек і Алія Клавіна [1], які систематизували матеріали про сучасний стан цієї галузі в країнах ЄС, представивши матеріали на сайті. Коротко охарактеризуємо ситуацію в окремих країнах-членах ЄС.

Міжнародні дослідження (Kudlcek, & Klavina, 2010; Kudlcek, M., Jesina, O., & Flannagan, P. 2010; Kudlcek, Válková, Sherrill, Myers, & French, 2002) доводять, що, зважаючи на все більшу кількість учнів з особливими потребами в загальноосвітніх школах, учителі постають перед проблемою, як їхні потреби задовольнити. У більшості випадків учителі не можуть приймати рішення щодо того, чи навчатися такій дитині в класі з іншими дітьми, проте від їхнього рішення залежить, якою мірою до фізичної активності буде залучено кожного учня [1, 2, 3]. На думку Шерілла [4], «незважаючи на те, що в освітній інклюзії може йтися про певні успіхи, у фізкультурній освіті багато країн не спроможні надати систематичної підтримки». Він вважає, що важливо те, щоб учителі фізичної культури вміли працювати з учнями з особливими потребами, і головне, що треба змінити – це ставлення [4, с. 107].

Висновки. Отже, опрацьовані матеріали дають підстави для певних узагальнень. За останні десятиліття для дітей та молоді з особливими потребами з'явилися певні покращення у різних сферах їхнього життя, включаючи доступ до соціальних послуг і до якісної інклюзивної фізкультурної освіти в Греції. Проте фізкультурна освіта для людей з особливими потребами потребує ще значних зрушень сучасного стану і перспектив інклюзивної фізкультурної освіти у країнах Європейського Союзу [5].

Джерела та література

1. Kudlcek, M., & Klavina, A. (2010). Adapted physical education in school. *European Standards in Adapted Physical Activity*, 12–25.
2. Kudlcek, M., Jesina, O., & Flannagan, P. (2010). European in-clusive physical education training. *Advances in Rehabilitation*, 3, 14–17.
3. Kudláček, M., Válková, H., Sherrill, C., Myers, B., & French, R. (2002). An inclusion instrument based on planned behavior theory for prospective Czech physical educators. *Adapted Physical Activity Quarterly*, 19, 280–299.
4. Sherrill, C. (2004). Adapted physical activity, recreation and sport: cross-disciplinary and lifespan. (6th ed.). *Dubuque, IA: Brown & Benchmark*, 107.
5. Скальські Д. (2018). Концепції фізкультурної освіти у країнах Європейського Союзу: історія та сучасність: Монографія, Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини, Умань, 272.